

Klaslična slovenščina naših c. kr. uradov. Pri naših c. kr. državnih uradih v Celju, Mariboru in Ptuj, je včasih čitali naravnost skandalozne prevode. Še sramotnejše pa je, če take prevode poskrbe — Slovenci prevažalci. Za danes samo eno tako cvetko, ki blesti nad uradno pisarno mariborske c. kr. davkarje. Prevajalec je nemško »Auslauffstelle« prevzel na slovensko z — »Izletišče...« Uradno označbo »Einlauffstelle«, pa je prevedel z »Expedit...« In škoda, da je storil tako, kajti, če bi šlo po njegovem, bi bila slovenska terminologija vsaj za eno »V-lejšče« bogatejša. Samo, ne misli morda kdo, da smo si to izmislili!

Šošani. (Sel bo.) Obergerman in advokat dr. Petritschek je naznanil odvetniški zbornici v Gradcu, da bo po preteku postavno določenih treh mesecev, zapustil Šošanj in se preselil v Volšperk na Koroskem. Dr. Petritschek, ki se je toliko časa trudil, da bi postal eden spodnještajerskih renegatskih stebrov, v Šošanju ni in ni mogel naprej. Sitnaril je na vso moč in streljal svoje »nemškonacionalne« kozličke, dokler si na vsezadnje ni popolnoma otolkel svojih rožičkov. Hotel je delati zga-go in se povsodi silil v ospredje, navsezadnje pa je povsodi moral u-makniti prav klaverno svoje nemškonacionalno »delo«. Njegova retira-da ima mnogo sličnosti z lisico v bogi, ki ni mogla do zrelega groz-dja. Dr. Petritscheku končno še pri-poročamo, da naj vzame s seboj na pot lonce blagoslovljene vode, da bo njegovo »nacionalno delo« v bodoči njegovi domovini uspešnejše...

»Deutsches Zentrum« za dežel. zbor. Kot poročajo graški listi, je imel dežel. zbor »klub« »nemški centrum« dne 26. marca sejo, v ko-jem je pozval vlado, da naj v izven parlamentarni dobi, po velikonočnih praznikih, skliče dežel. zbor k redne-mu zasedanju v svrhu določitve pro-računa in rešitve več važnih gospo-darskih vprašanj. — Kot smo že po-ročali, je malo upanja za kakšno zbo-rovanje dežel. zbora. Gg. v »nemškem centru« so še zelo malo številni. Hočejo postati »popularni« in zato se nekoliko silijo v ospredje.

Umor v Gradcu. Včeraj smo poročali, da je delavec Luger priznal, da je ustrelil Meßnerjevo. To pa ni res, marveč, Luger prejšlejši taji zločin in pravi, da se je Meßnerjeva sama ustrelila. Stori-la je po nje-govem mnenju samomor iz žalosti, ker ji je on, Luger, naznanil, da pojde v Ameriko. Seveda mu tega ne veru-jejo, ker se dokazi proti njemu, ko-pičijo dan za dnem.

Maribor. (Kußmannov škandal.) Kot zveemo, si nekateri še vedno na moč prizadevajo rešiti Kußmanna, da si o njem zve vedno lepše in čudnejše reči. Govori se tudi o raz-nih drugih stvareh, ki dajo razno misliti. Vse pa kaže, da je naše dom-nevanje, da ve Kußmann prav čed-ne stvari o raznih svojih »gospodih« utemeljeno. Boje se ga pustiti, ker se boje, da bi ne povedal iz maščo-va-nja kaj, kar bi pokazalo vso nemškonacionalno korupcijo in vlada med našimi »nemci« v najslabši luči. Sicer pa se zve to in ono, kar pripu-šča domnevo, da bo še v bližnji bo-dčnosti — grozno zasmrdelo v na-šem mestu...

goriško.

Cervinjan. Tu se je ustanovila podružnica nemškega »Schulverei-na«. Zopet nov kol za nemški most do Adrije!

Laški deklški ilcej v Puli je do-bil pravico javnosti. Zavod je last dežele, v kateri prebiva več ko dve tretjini Slovanov, katerih hčere ni-majo nobne višje šole.

Italijansko časopisje od Beneške Slovenije tja doli do Sicilije proslavlja »laško zmago« v Gorici. Rimsko »Tribuna« pravi, da je s to zmago »ancora una volta« rešeno lahonstvo v Gorici. Mi se radi pri-družujemo tej izjavi.

Dobrotnik šloveštva. Duhovnik Leopold Bufalini iz Siene v Italiji je zpusil v svoj oporoki poldrugi mi-lion vredna posestva za otroško bolnico.

Proti Slovanom! Občinski zas-top v Knittelfeldu na Zgornjem Šta-jerskem je protestiral enoglasno proti slovanским uslužbencem na železnici. In mi naj bi molčali?

Napredovanje Čehov. Čehi na-predujejo tudi na Zgornji Avstrijskem, kjer so pridobili ozemlje med rekama Anizo in Steyr (Mühlviertel) z 253 kmilami. Samo v prvi po-lovici lanskega leta so pridobili 27 kmetij.

Nemci v Benetkah so postavili stalen paviljon za umetniške raz-stave.

Gorica. Razprava proti »Nove-mu Času« je preložena na danes. Ju-tri se prične razprava proti »Soči«.

Gorica. Slovenski brivci niso vsestransko upoštevani. Slovensko

občinstvo naj se poslužuje le sloven-skih brivcev! Zlasti zadnje volitve naj bodo resen opomin, da se je tre-ba držati načela: svoj k svojim!

Občinske volitve v Gorici. »Ju-goslavija« piše: Faidutti, vodja ita-lijskih klerikalcev je zdaj že v drugo požrl častno besedo in ta mož je — čujte! — deželni glavar Goriške... Pri sedanjih mestnih volit-vah v Gorici so na eni strani poleg štirih tudi v verskem oziru popol-nih laških liberalcev stali še trije fra-mazoni ki mazinjanci in eden pro-odrimski vsenemec, na drugi strani pa z malimi izjemami zasebno in javno na katoliškim stališči stoječi možje, deloma celo voditelji katoliške stranke. A deželni glavar in stol-ni prošt Faidutti, rodom beneški Slovenec je izdal parolo da morajo njegovi pristaši voliti Lahe... Nad-škof Sedej, ki je obsodil Gregorčiča, bo brez dvoma veliko strožje še obsodil prošta Faiduttija.

Gorica. (Hotel pri treh kronah.) »Jugoslavija« primaša sledeče vrst-ice: »Hotel pri 3 kronah, stara in znana gostilna, kjer se shajajo sedaj pristaši goriške slovenske katoliške stranke in katero obiskuje zlasti slo-venška duhovščina, je imela na svo-jih zidovih samo plakate za laške kandidate. Naj jo torej obiskujejo iz-ključno sami laški framazoni!« — »Dan« je nameraval že v začetku priobčiti to dejstvo, a ni hotel huriti nepotrebnih duhov. Ker pa je že enkrat v javnosti, zabeležimo tudi mi.

Lahe se pač zavedajo svoje kla-verne zmage. »Piccolo« namreč pi-še, da se je slovenska nevarnost si-cer zmanjšala, nikakor pa ne uničila. Zato zopet rožijo vse goriške Lahe in Nemce, naj v četrtek porabijo vsa sredstva, da se premahajo skozi slo-venstvo nevarnost! — Slovenci že vedo, kaj morajo storiti!

Laško časopisje, na čelu seveda nesramni »Piccolo«, poroča narav-nost najostudnejše laži o Slovincih. Očita nam izgrede, katere so v re-nici uprizorili Lahoni. Ničesar pa ne omeni o laških nesramnostih, ki so jih morali Slovenci v nedeljo pre-stati! Nemški listi ponatiskujejo la-ška poročila in hvalijo Lahe, da so se tako lepo držali. Kaj se vse stori iz prijateljstva?

»Flottenverein« v Gorici. 25ega marca se je vršil v Gorici tretji ob-čni zbor goriškega »Flottenvereina«. Shod je otvoril svetnik Anton Re-bek najprej v nemškem, potem v laškem in navsezadnje tudi v slo-venškem jeziku. Konstatiralo se je, da pripada družstvu na Goriškem nič manj kot 30.000 oseb. V novo vod-stvo so bili izvoljeni: predsednik Anton Rebek, podpredsednik grof Coronini-Kronberg, drugi podpred-sednik podadmiral Avgust Gratzl, tajnik markiz Aldo Gozani, pod-tajnik Lucijan Spazapan, blagajnik vladni svetnik prof. Friderik Simič, nam. tajnik okrajni komisar Josip Znidaršič. Svetniki so sledeči: žu-pan Jurij Bombič, prof. Berbuč, dvorni svetnik Henrik Cazzafura, baron Jurij pl. Locatelli, odvet. kan-didat dr. Alojzij Pettarin, posl. Josip Venutti, advokata, Dragotin Treo, zdravnik dr. Kappen in baron Maks Kuhn. Brez komentarja!

Krmin. V laškem Vidmu se je osnovala družba za upeljavo avto-mobilске vožnje iz Vidma, čez Če-dad v Krmin.

Ciril-Metodova podružnica za Sv. Križ-Dobravljje-Vel. Zablje pri-re-di na velikonočni pondeljek veliko ljudsko veselico s plesom na grajs-kem dvorišču v S. Križu. Na vzpo-redu je petje, igra »Velike zmešnja-ve zaradi izposojene marele«, šaljiv prizor: Rekrut Janez dobil »urlaub« do polnoči, razni kupleti, kakor »Na-uk jezičnim ženam« in »Prepiri med možem in ženo«. Na veselicnem prostoru bodo postavljeni paviljoni, kjer bode v vsem preskrbljeno. Va-bimo vse one, ki čutijo za našo pre-koristno C. M. družbo, da prihi-te na velikonočni pondeljek v Sv. Križu, da položijo »mal dar na altar«.

Kamoraški kandidat Dittrich ima vedno slovenske služkinje, s ka-terimi je prišiljen govoriti sloven-sko. Pravi, da so Slovenke poštene in da se jim sme marsikaj zaupati. Sedaj pa nastopa kot nemški kan-di-dat laške kamore, ki preganja Slo-vence na vse načine. Čudne reči!

Narodnostno vprašanje v cerk-venih zadevah. Kakor znano se je vršila svoječasi pri okrožnem so-dišču v Rovinju razprava proti učitelju Knafliču, ker je ob priliki Mar-kove procesije pel litanije z otroci v latinskem jeziku, dočim je župnik Klun in ljudstvo prepevalo v hrva-ščini. Okrožno sodišče je Knafliča oporistilo z razlogom, da se večkrat prigodi, da udeleženci raznih procesij molijo v različnih jezikih. Dr-žavno pravdnštvo je pa vložilo nič-nostno pritožbo, nakar se je 30. mar-ca vršil rek pred kasacijskim dvo-

rom na Dunaju, kjer se je sklenilo, da se mora cela zadeva še enkrat obravnavati na prvi instanci.

Nemci in Srbi. Nemško časo-pisje poroča, da so belgrajske »No-vosti« priobčile neki zemljevid av-stroogrške monarhije, kjer se naha-ja tudi Gradec na ozemlju prihod-njega jugoslovanskega kraljestva, dočim Srbi prepustajo Trst in Go-riško Italiji. Ne vemo, kako naj bi se vse to strinjalo z zadnjimi srb-skimi manifestacijami v Belgradu zaradi revoltskih dogodkov v Tr-stu. Nemci pač radi pišejo, pa malo napišejo! (Op. ured.: »Novosti« so prinesle karikaturu — pri tej pa se večkrat mešajo pojmi.)

Slavnemu uredništvu »Dneva« v Ljubljani. Z ozirom na notico, pri-občeno v vašem cerj. listu dne 31. marca 1914, šte. 822, pod na-slovom »Laški socialisti« pozivlja se — na podlagi § 19 tisk. zak. — isto sl. uredništvo, da blagovoli priobčiti sledeči popravek: Ni res, da laški socialisti so v zadnjem trenutku pre-lomili svoje obljube in da so šli skupno z liberalci in klerikalci na volišče. Res je, da pičlo število ita-lijskih socialistov vpisanih v volil-nem imeniku se volitev ni vdeležilo. Gorica, 31. marca 1914. — Za Fede-razione socialista friuliana A. Cal-lini.

Pomiloščen župnik-vohun. Av-strijski cesar je pomiloštil katoliške-ga župnika iz Gardone Alto ob Gar-dskem jezeru v Italiji. Don Domeni-co Salvadori je bil namreč pred 2 leti aretiran v Rivi radi volunstva v prid Italije. Bil je obsojen na 18 me-secev težke ječe, kazni, katero bi prestal šele prihodnje leto. Pomilo-ščenec se je takoj vkrcal v Rivi na parnik in se odpeljal domov v bla-ženo Italijo, kjer so ga slovesno sprejeli z godbo.

Največje zrakoplove na svetu namerava napraviti Italija. Sploh v Italiji gledajo na to, da prekosijo vse države glede na armado in njene moderne zahteve.

Graški »Süftenblatt« primaša dolgovezni članek o napredovanju jugoslovanskih železnicearjev. Med drugim se zaletava tudi v »Dan« in mu očita, da je predhodnik Velike Srbije na naših tleh. Možgani takih šuft-urednikov so gotovo v kritič-nem položaju, ker ne morejo več razločevati, kaj je delo za narod in njegove pravice, in kaj je vsenemška propaganda in ž njo združeno vele-izdajstvo. E. veliko smradljivega pra-hu imajo ti ljudje pred svojim pra-gom!

Zopet avstrijski špijon! V bliži-ni Čedada (v videmski provinciji) je aretiralo orožništvo Italijana Angelo Digallo, ki se je nahajal že 22 let iz-ven Italije. Pred kratkim pa je prišel nazaj in zaporil delo pri gradbi vo-dovoda ob avstrijsko-laški meji. Ker je bil zatožen, da vohuni za Avstrijo so ga prišli in izročili vojaški obla-sti. To je že drugi slučaj v par dneh! Najbrž je osnovano kje celo dru-štvo vohunov, ki se je dalo zavesti od naše vojaške uprave. Stvar je zelo zanimiva in jako smrdi!

Gorica. (Izpred sodišča.) Josip Markus iz Jeruzalema v Palestini se je zagovarjal radi tatvine. Vsled po-manjkanja dokazov je bil oproščen. Janez Vuga iz Vrtojbe je bil obsojen na 3 dni zopora, ker je razžalil pred sodiščem pričo Katarino Kostanje-vice iz Vrtojbe. Vložil je ničnostno pritožbo, ki je bila odbita. Josipina Novak je bila obsojena na 10 K kaz-ni radi tatvine, povrh pa je presedela še 10 dni v preiskovalnem zaporu. **Podružnica »Družbe sv. Cirila in Metoda v Renčah priredi na Veli-konočni pondeljek v dvorani g. R. Znidaršiča** veselico s tem sporedom: 1. Konec sveta (tridejanska burka). 2. Ples (orkester). — Odbor.

Agro-Merkur.

(Dalej.)

Včerašnja dopoldanska razprava.

Razprava je začela ob 9. uri dopoldan in takoj uvodoma izjavi predsednik: Včeraj je bil zastlišan kot priča K. Reicher, ki se mu je očitalo krivo pričevanje, kar mu la-hko škoduje in predsednik obžaluje, da ni tega očitka takoj zavrnil. Dr. Mandič izjavi, da nihče ni hotel očitati priči zločina goljufije, konstatira pa, da izpovedbe ne od-govarjajo resnici in zato je nastopil dokaz resnice.

Priča dr. K. Vodušek, tržaški pravni zastopnik »Agro-Merkurja«, izpove, da je v začetku nastopal »Agro-Merkur« v manjših zadevah. Govori potem o kupčiji s koruzo in o della Vedovi. Kupčija je bila na-pravljena med Cohenom in della Vedovo. Dr. Žerjav ni napačno kal-kuliral: Če žita ne morejo prodati, se bo v Trzinu zmlelo, potem bi dala moka še vedno do 25 % dobička med ceno žita in moke. Projekt se

je vlekel več mesecev. Že febru-aria je prišel priča do prepričanja, da se della Vedova samo zato po-gaja, da je utrdil svoje stanje. Tar-krat sem o njegovi kreditnosti ve-del, da se je pogajal s filijalko »Ljub-ljanske kreditne banke«. Mlin se je cenil na 120.000 K, dolga je bilo ka-kih 85.000 K. Tudi dr. Žerjav je za-čelo skrbeti. Ne razumem, zakaj se je koruza dražila s prevažanjem v Tržič. Vedova ni hotel resno skle-niti pogodbe, in jaz sem imel vtisk, da je zelo nevaren saldokontist. Te-ga mnenja nisem skrival. Kredit pri Vedovi je narasel na 50.000 K. »Agro-Merkur« je dal della Vedovi posojilo 15.000 K, da ga na ta način prisili, da prevzame 40 vagonov ko-ruze. Nisem pa vedel, da je pri po-gajanjih z della Vedovo tekla para-lelna tudi pogodba s Cohenom. Co-hen je kupčijo skrival, ker je dife-rencia pri vagonu znašala že 150 K. Koruze je dobil della Vedova dne 5. januarja 1, dne 25. januarja 2 in februarja 21 vagonov. Januarska kupčija z drugo ni v zvezi.

Koruzo so v Trzinu razložili po šupah, ne ve, koliko se je je po-kradlo. Ena partija je bila poškodo-vana, velik del pa je bil dober. Kljub temu je bila končno zaplenje-na, posrečilo pa se mi je doseči vsaj denaturiranje.

Kaj je prevzel Zupančič, ne vem. Glede Vedove pravi, da se je najbrže blaga ustrašil.

O kupčijah z moko sem izvedel jeseni 1909. Cohen ni bil z vodstvom v Ljubljani zadovoljen ter je odpo-vedaval, predno je odpoved obve-ljala. Da pa stoji »Agro-Merkur« slabo, ni rekel. O posetitih König-u v Trst nisem ničesar vedel, enkrat se mi je pač predstavil in prišel tudi k meni ter sva govorila, da gre delo počasi. Kupčija je bila odločno na-pačna. Dr. Žerjav ni iskal dobička in se je res zelo trudil. Glavna na-paka pa je, da je Elizabetni mlin »immer auf der Strasse«. König se je vedno hotel opreti na Lenarčiča, če bi se bil na Lenarčiča obrnil, ne bi bilo prišlo do kupčije. Bila je igra med starim lisjakom in mladičem. Cohen je König-u v vsem pritr-dil. Kar je bilo naročeno, je bilo že prej prodano. Kadar gre moka navzgor, zahtevajo peki diferenco. To je sta-ra igra v Trstu. Veletrgovci so imeli celo shode pri državnem pravdnš-tvu v Trstu zaradi tega. O Coheno-vih pekarijah je izvedel šele pri li-kvidaciji. Po mojem mnenju je bilo to več kakor nedopustno.

O razmetavanju provizije pravi, da so vsi senzali delali kupčije. Kup-čije je napravil vse s senzali. »Agro-Merkur« pa bi bil za Trst velikans-kega pomena.

Ko je prišel Zelenik, sem videl, da Trsta ni poznal, senzale je dobro odganjal. Imel je nalog, držati se na najmanjši obseg. Bil je počesen in trinoglav človek. Konto della Ve-dova ni hotel na noben način spravi-ti.

Prepovedal je Zeleniku, da no-benega člana ne sme več pridobiti za »Agro-Merkurja«. To je bilo po običnem zboru.

Grozila je tudi velika izguba pri Haramiji glede 20 vagonov otro-bov iz Varne. Cohen ni bil kriv, zlobnost je bila na drugi strani in Židje v Trstu so vedeli za vse pre-pire v Ljubljani. Lenarčič je prihajal tudi v Trst. Videl je, da se za-nima.

Prišel sem na občni zbor. Če bi bil Peter Mihelič prevzel regu-lacijo filijalke, bi bil v odbor stopil. Mihelič, ne vem, če bi bil sprejel. Voljen sem bil v odbor in tudi Mi-helič. Jaz pa sem se odpovedal od-borništvu. Na občnem zboru se je obravnavala samo bilanca. O finan-ciranju mislim, da se ni govorilo, največ pa se je govorilo o Šen-tianski.

Govoril sem z Lenarčičem gle-de koruze, da sem interveniral. Če je Lenarčič že vedel o koruzi, ne ve, natanko o zaplembi pa ni vedel. Prosil sem ga, da pride sam inter-veniral. Tudi glede moke sva govo-rila. Nacionalni boji so bili velikans-ki tudi pri prodajah. Lenarčič je bil ves prepaden, ko je izvedel od mene, kaj se godi.

Peljal sem se v Budimpešto z Zelenikom in dosegel prvi dan even-tualiteto poravnave. Drugi dan sem dosegel poravnavo 40.000 K. Doktor Žerjav je kalkuliral, ker onih 40.000 kron ni bilo mogoče dobiti, da bi se preneslo, ali drugače aranžiralo. Če bi Rožman ne šel tja, bi bilo vse dobro.

Zlindre je bilo 150 vagonov, to je bila strašna zadrega. Ta sklep je napravil Rožman. Kupčija ni bila slaba, samo Zlindre je bilo preveč. O indirektnem financiranju ni-sem vedel ničesar, po mojih mislih pa se je moral dobiti denar od »Zveze«. Lenarčič se je ustrašil stro-gosti »Zveze«. Pri posvetovanju pri

dr. Žerjavu je dr. Žerjav bil najbolj-ši misli in me je prosil, da naj jaz počasi vse povem Lenarčiču, na fi-nanciranje pa se to ni nanašalo.

Vzrok poloma so bili Elizabetni mlin, velikanski sklepi in strašna besa. Ko je bila v najhujšem teku kriza, je prišla še bolezen dr. Žer-java. Elizabetni mlin ni pravilno delal, da ni vprašal Lenarčiča.

Državni pravdnik vpraša, zakaj se ni o običnem zboru nič poročalo v časopisih, priča pa odgovori, da najbrže iz trgovskih ozirov.

Elizabetni mlin je izjavil dr. Vodušku, da »Agro-Merkurju« ničesar ne dá in da govori samo z Le-narčičem.

Dr. Tavčar proti Rožmanu: Vi ste prišli pet dni po dr. Vodušku v Budimpešto s pooblastilom in dali Elizabetnemu mlinu jamstvo za 60.000 kron.

Rožman odgovori, da sta pod-pisala pooblastilo dr. Žerjav in dr. Novak in predsednik naroči Rož-manu, da prinese pooblastilo.

Priča Rosenstock je Žid in pri-seže s klobakom na glavi. Izpove, da je delal kupčije z »Agro-Merkur-jem« s fiziolo, koruzo in drugim. Posebnega ni povedal, pač pa je rekel, da v Trstu senzali včasih na-ravnost goljufajo in človek se ne more pred njimi dosti zavarovati.

Priča della Vedova izpove s posredovanjem tolmača italijansko. Živi v Vidmu (Udine) in je italijan-ski državljan. Leta 1909. v mesecu decembru je dobil naročilo od »Agro-Merkurja«, da naj najde skla-dišča. Na svoj račun ni takrat ničesar kupil. Koruza je bila — ko je prišla — baje mokra in zato se je pokvarila, pa samo v dveh ali treh vagonih, sicer je bilo dobre 19 ali 20 vagonov. Zaplenili so pa vse. Dobro koruzo je shranil v posebnem skladišču pri dveh firmah. Naznanil je stvar najbrže nekdo s postaje v Ronchi, on ni vmešan v to zadevo. Po njegovem mnenju je bilo škode kake dve tretjini kapitala. Koruzo je pozneje prevzel »Agro-Merkur« po Zupančiču in Zeleniku. Ni mu znano, da bi kaj zginilo, pač pa je iz veli-kega skladišča zmlzel nekaj koruze in poslal moko »Agro-Merkurju« v Ljubljano. Ker je bila koruza zaple-njena, je niso smeli zračiti 15 dni; ključje je vzel župan v Ronchi. Ško-de je bilo kakih 37.000 kron.

Priča Zupančič se ne zaprišeže in izpove, da je vstopil pri »Agro-Merkurju« leta 1909, kot skladišča-rov, pozneje je bil potnik. V nekaterih slučajih je podpisaval tudi pobot-nice. Ko je prišel v Trst, je bilo zelo malo blaga, pozneje je prihajala moka. Baje je imel Cohen tudi svol-denar v blaginji. S koruzo v Trstu ni bilo dosti dela. Ne spominja se, da bi bi on zakrivil, da so stali va-goni na železnici. Pač pa so ležali nekateri vagoni meseca aprila ali maja tako dolgo na kolodvoru, da je ležarina znašala za vagon kakih 150 K. V Ronchiju je takoj konstatir-al, da koruza ni bila zaklenjena. Neki Conciglia je plačal 570 K Co-henu, on, Zupančič, je spisal pobot-nico in jo podpisal. Cohen pa ni vknjižil. Zupančič je moral nato dati menico. Napravil je enkrat tudi z nekim prijateljem pojedino, ni si pa za to prilastil denarja »Agro-Mer-kurja«, marveč je dobil dotični de-nar za prodajo neke trgovine.

Dr. Mandič predlaga, da se br-zojavno pokliče iz Budimpešte ra-vnatelj König, da bo izpovedal, da je bila poravnava v Ljubljani že skle-njena, da so si segli on, Lenarčič in dr. Žerjav v roke, da se je potam König odpeljal v Budimpešto ter poslal od tam spisano pogodbo za poravnavo v Ljubljano, odkoder je pa ni dobil nazaj niti podpisane, niti nepodpisane, nakar je prišel šele z drugimi koraki. Predlaga nadalje zaslišanje Milana Roznerja, ki je izpovedal, da je napravil s konba-kom, ki ga je kupil od »Agro-Mer-kurja«, prav dobro kupčijo.

Razprava se prekine ob 1. uri popoldan; nadaljevanje ob pol 4. popoldan.

Popoldanska razprava.

Predno se je začela razprava, dokler senata še ni bilo v dvorani, se je razvila med državnim pravdn-ikom in zagovorniki (posebno dr. Mandičem) prav »domača« raz-prava o procesu. Dr. Mandič je na drugem vprašal dr. Neupergerja, ali bo ob koncu držal dolg govor in ko je ta vprašal, zakaj ga to interesira, mu je odgovoril dr. Mandič, da bodo zagovorniki na vsak njegov četr-ture govorili po eno uro. Dr. Neu-perger vpraša prestrašeno: »Ali vsak od Vas?« »Seveda«, je bil so-glasen odgovor.

V tem pridejo člani sodnega dvora in razprava se nadaljuje. Konfrontirata se obit. Cohen in priča Zupančič, ker se je moralo po-lasiti, kako se je v nekaterih slu-

čajih manipuliralo z denarjem in vknjiževanju prejemkov v tržaški podružnici.

Tudi Zelenik je bil vnovič poklican, ki izpove, da se je govorilo, da je v Ronchi zmanjkalo nekaj koruze. Glede onega blaga, v vrednosti kakih 20.000 kron, ki ga je zmanjkalo v tržaški podružnici med 1. in 30. septembrom, ne ve ničesar povedati.

Lenarčič pravi, da mu König nikdar ni govoril o tem, da je Cohen nekako lahkih trgovskih nazorov. Dr. Zerjavu tudi ni znano o taki Königovi izjavi, sicer je pa on vedno bil sam prepričan, da je Cohen priden in spreten, ampak paziti je treba nanj.

Zupančič pravi, da mu je Modic povedal, da ga je Cohen klical v svoje stanovanje in mu predlagal, da bi pričal pred sodnijo, da je on, Zupančič, na svojo pest delat z blagom — Cohen izjavi, da se mu je Modic ponujal, da bo tako pričal.

Dr. Mandič zahteva odločno, da se mora poklicati dva svedoka (enega iz Trsta in enega iz Tržica), ki sta edina v preiskavi obremenila Cohena, sedaj pa na noben način nočeta priti k razpravi, četudi sta bila klicana, iz česar se jasno vidi, da si ne upata vzdržati svojih trditvev, da sta plačala Cohenu neke zneske, ki jih je on pridržal za sebe. Senat po krajšem posvetovanju sklone, da se ta dva svedoka ne pokliče, ker to najbrže ne bi nič spremenilo na stvari. Prečitane se izjavi obeh, ki sta jih podala v preiskavi in v katerih oba obremenjujeta Cohena, češ, da sta mu plačala neke zneske, pa sta potrdili nekam založila. Cohen zanika resničnost teh trditvev.

Prečita se ovadba dr. Voduška, tržaškega pravnega zastopnika »Agro-Merkurja« na državno pravdnostno radi preprečenja izvršbe. Cohen je namreč vodil več pekarn v Trstu, kjer je rabil moko »Agro-Merkurja« in je bil dolžan »Agro-Merkurju« za moko. Ker poprej, dokler še ni bil pri »Agro-Merkurju«, ni imel nobenega premoženja, je očito, da je vzel v najem in vzdrževal pekarijo z denarjem »Agro-Merkurja«. Potem je te pekarije — ko je slišal, da se ga toži za moko — prodal in izvršba je ostala brez uspeha, ker se je našlo pri njemu samo štiri zvezke Schillerjevih del (mož se je interesiral za literaturo!).

Priča dr. Konrad Vodušek podbrzi vse svoje navedbe v ovadbi proti Cohenu in dostavi še, da je zahteval od Cohena »manifestacijsko prisego«, ki je na ostala brez pozitivnega rezultata.

Priča pove za Zupančiča, da je bil pristav južne železnice in je po neveril večji znesek.

Prečita se izjava nekoga Lovšina iz Trsta, ki je vzel od Cohena v najem neko pekarijo proti dnevi najemnine 4 kron. Sklepov za moko ni nikdar podpisal, naenkrat je bil pa tožen za plačilo, česar pa oni ne prizna. Cohen odgovori, da Lovšin res ni podpisal sklepa, ampak moko je prejel in on ga je v knjigah obremenil.

Priča Ermano Dano, pek iz Trsta, ki je žid in se pri prisegi pokrije. Zashjan je bil v nemškem jeziku, ki ga je komaj lomil. Ker dobro zna samo laško. Tudi on izpove približno kot Lovšin. Ker ni znal dobro nemško, je prav čudno odgovarjal, tako, da se mu je vse smejalo. Dr. Mandič si je za znal pomagati in ga je začel izpraševati laško, tako, da se je vsaj nekaj spravilo iz njega.

Citajo se dalje razne izpovedi in sodnijski akti, potem pa pride na vrsto

priča R. Maestro, senzal v Trstu, ki je žid in se pri prisegi pokrije. Njegova nemščina je tudi taka, da komaj za predsednikom ponavlja besede prisage. Priča pripoveduje o neki dobri Cohenov kupčiji, potem pa opisuje položaj na tržaškem trgu pri kupčiji z moko v kritičnem času, ki je izzval insolvente ogromnega števila tržaških pekov. Toliko insolventov že najmanj 12 let ni bilo. Na koncu se krega sodišča, da je odškodnina, ki mu jo da sodišče za pot v Ljubljano, premajhna. Predsednik mu pojasni, da dobi samo toliko, kolikor določa zakon.

Priča Sušič, pek v Trstu izpove, da je kupčeval s Cohenom in da je pri teh kupčijah nekaj izgubil. Malo je povedal, ampak odškodnino je hotel imeti tudi veliko, pa ni nič pomagalo: dobil je toliko, kolikor določa zakon.

Priča Lambe, senzal v Trstu, izpove, da je kupčeval s Cohenom in potrdi, da je imelo padanje cen pri moki v Trstu v kritičnem času naravnost grozovite posledice kot nikdar poprej. Pri odhodu se Lambe prijazno poslovil od Cohena.

Priča Vislinski, magaciner v Trstu, se zaprišeže italijansko in tudi izpove na pol italijansko, na pol nemško. Naročil je za »Cooperativo« moko od »Agro-Merkurja« in o tem

ne izpove nič posebnega, pač pa potrdi na tozadevno vprašanje dr. Mandiča, da je bilo l. 1909 enormno in da je bilo pri peklih nenavadno veliko insolventov, do katerih je prišlo radi naglega padanja cen moke.

Dr. Jos. Sajovic, upravitelj konkurne mase »Agro-Merkurja« izpove, da so bile pri »Agro-Merkurju« knjige materialno in formalno pomanjkljive, ne more pa trditi, da ne bi bila vpisana kaka plačila, temveč prenešene niso bile posamezne postavke iz ene knjige v knjigo in tudi protiračuni niso bili vpisani; iz vseh teh pomanjkljivosti je morda nastala diferenca kakih 15.000 kron. Korespondenca tudi ni bila v popolnem redu.

Pisma so se razpošiljala po večini pod firmo »Agro-Merkurja«, nekatera pa tudi pod firmo »Zveze«; na enih in drugih sta bila podpisana dr. Zerjav in Rožman.

Zapazil je, da je ena članska pristopnica bila prečrtana. Jamstvo članov je znašalo nekaj čez 300.000 K, ampak med člani je tudi takih, od katerih se ne bo dalo veliko ali pa nič dobiti (med temi se nahaja tudi Juvančič iz Medvoda, za katerega se sedaj ne ve, kje je) tako, da bi se dobilo k večjemu kakih 100.000 K ali pa malo več.

Aktivna imovina »Agro-Merkurja« znaša 109.678 kron, terjatve pa kakih 250.000 kron, skupno bi torej prišlo kakih 350.000 kron, likvidnih terjatev je pa 748.562 kron.

Dalje izpove dr. Sajovic, da je bilo pri »Agro-Merkurju« preveč osebja, slaba organizacija in tudi decentralizacija (tržaška podružnica) ni bila koristna, ker ni bilo mogoče podružnice vestno nadzorovati.

V Trstu so se razmere zboljšale in upati je, da se iztožijo in dobijo še večji zneski.

Dr. Sajovic odločno trdi, da bi »Agro-Merkur« lahko še dalje posloval in se tudi izvlekel iz zagate, ko ne bi na njo tako pritiskal Elizabetni mlin in »Zveza slovenskih združenj«.

Dr. Mandič opozori pričo na izpovedi izvedencev, ki so izjavili, da je bilo knjigovodstvo pregledno.

Na vprašanje dr. Zerjava, ako bi se dobilo kakih 70.000 kron, ako se ne bi napovedalo konkurza, temveč bi se z dolžniki dalje poslovalo, odgovori dr. Sajovic, da bi se gotovo dobilo več kot se je tako dobilo.

Dr. Tekavčič kot Lenarčičev zagovornik se oglasi k besedi v zadnji tolikokrat omenjene garancijske izjave in pravi, da se ne sme pri tem njegovemu klijentu očitati kakih sebičnih motivov.

Dr. Mandič pravi, da se je na eno popolnoma pozabilo: namreč težko bolezen dr. Zerjava, ki je gotovo nosil kal bolezni že prej v sebi, kot se je vlegel v postelji in je od začetka l. 1910 prav težko delal. Predlaga, da se zaslžišta dr. Oražem in dr. Bleiweis, ki sta ga zdravila.

Dr. Zupanič pravilno dr. Neuperger se protivi temu predlogu in pravi, da je to splošno znano, da je bil dr. Zerjav bolan, da pa je sedaj na zadovoljstvo vseh zopet zdrav, kar ga zelo veseli.

Dr. Mandič se zadovolji s to konstatacijo.

Razprava se nadaljuje danes ob 9. uri dopoldne.

Od velikonočne nedelje 12. do 17. aprila — 6 dni!

Modra miška!

Največja in najkrajša učinkovita veseligrta te sezije! Neprestan bučen smeh! **Kinematograf Ideal.**

Dnevni pregled.

Na vso moč zanikavajo. Zgodil se je te dni slučaj, ki kakor je bil malenkosten v začetku, sedaj ni več malenkosten, temveč pomemben in da dovolj premišljati. Ogrski ministrski predsednik Tisza je vse preje kot diplomat; človek prav nebrusnega naprakaškega jezika je. Rad se vtičuje v zadeve drugih držav in s tem prav malo uslugo napravlja Avstro-ogrski. Znano je, kako je v ogrskem parlamentu pred letom ščuval Bolgar in Srbe v vojno. Pri pametnih ljudeh si ni pridobil posebnega respektja vsled tega. Te dni je pa mož začutil potrebo, da tudi on poseže s svojimi peresom v prerekanje nemških in ruskih listov radi nemško-avstro-ogrskih in ruskih odnosov. Pero se mu je pa zadržalo in napisal je besedo o ruskem megalomanstvu in dejal, da rusko megalomanstvo povzroči vojno med Avstro-ogrsko in Rusijo. Ruski listi so

vsled tega primerno opozorili, da ogrski državnik govori o vojni, med tem, ko Rusija govori o miru. Vsled članka je pa završalo tudi po avstrijski javnosti in takoj na to so se oglašili oficijozni listi, ki so pisali, da Tisza ni dejal megalomanija, temveč ambicija. Čedna mora biti ogrska javnost. Če si vladna žurnalistika drzne napisati, da napisana beseda »megalomanija« ne pomeni megalomanije, temveč »ambicijo«. Se bolj čudno in zagonetno je pa, da so avstro-ogrski državniki vsled tega tako razburjali, da bodo poslali v Petrograd svojega poslanika, ki že dalje časa ni tam bil, da pomiri Rusijo in da da primerno izjavo. Radi ene besede pa že takšen bojzljiv spektakel.

Diyadlo, mesečnik za gledališko umetnost prinaša v svoji zadnji številki poleg bogatega pregleda in ilustracij tudi slike g. Nučiča (v ulogi Tajfun) in našega zagrebškega znanca Stermeča. Revija je najboljša slovenska revija te vrste.

Mesna hranilnica v Radovljici. V mesecu marcu 1914 je 252 strank vložilo 147.440 K 69 vin. 181 strank je vzdignilo 84.694 K 72 vin. 5 strankam se je izplačalo posojil 17.050 K. Denarni promet 550.263 K 83 vin.

V smrtni nevarnosti. Iz Kroepe se nam poroča: Utonil bi bil due 31. sušca okoli 72 let star mož, z imenom Valentin Dobre. Stvar je sledeča. Bilo je že precej pozno in temno, ko sta korakala g. Anton Rus, orožnik in naravni postajevođa, tačas v Kropi, doma iz Šmartna pri Litiji in g. Ivan Magnšar, slušatelj tehnične visoke šole, iz Kroepe, počasi proti domu. Naenkrat zaslišata grgranje in klice na pomoč, ki prihajajo iz do 3 m nižje ležečega potoka, kjer vidi, skozi temo človeka ležati sredi penete vode, ki ga je čisto pokrivala in počasi odnašala. V hipu skočita v vodo, ki jima sega do pasu in orožnik g. Anton Rus pridvigne onemoglemu starcu v toliko glavo, da je bila na površju. Pri tem bi ga bil skoraj vzel vrtnec, ki je tam in v katerem bi bil starček utonil. Ko ga privlečeta na cesto, je ta komaj še dihal! Spravila sta ga k zavesti in naložila na voz g. Franc Azmana, ki je prišel ravno mimo. V kropi sta ga peljala v gostilno »pri Jalu« in preskrbela vse potrebno za zdravje in varnost. Ponesrečenca. Denarnica, v kateri je bilo 80 kron, je bila že čisto razpadla in le še komaj so se rešili bankovci. Premočeno obleko sta mu slekla in, gorko zavitega položila spat. Danes zjutraj je mož povedal, da je star 72 let, doma iz Dražgoš, hišna številka 17 in da se piše Valentin Dobre. Rekel je, da se mu je enkrat v glavi zavrtelo in da ne ve, kako se je dalje z njim godilo. Na vprašanje, ali se mu je to že večkrat pripetilo, da ga prime slabost, je odgovoril, da večkrat in tudi navedel različne slučaje. Iz vsega je razvidno, da bi bil mož gotovo utonil, ako bi ne bilo omenjenih dveh gospodov še pravčasno. Prijel ga je namreč že tudi krč in voda ga je bila že popolnoma poplaval, le desna roka je molela še vun in le pogumnemu in požrtvovalnemu delu in pomoči g. orožnika Antona Rusa in g. stud. ing. Ivana Magušarja se ima zahvaliti rešitev pred gotovo smrtjo.

Most se je podr. Dne 31. p. m. je vozil posestnik Anton Krašovec iz Vrhnik v vas Mirke čez tamošnji most čez Ljubljanico. Ko je prišel do sredine mostu, se je most vsled teže voza nenadoma podr in vse, voz, konji in Krašovec, je padlo v vodo. Na Krašovecovo klicanje so takoj prišli na pomoč tamošnji domačini, ki so vse rešili iz mrzlih valov reke.

Ogenj. Dne 29. p. m. popoldne je izbruhnil ogenj na kozolec posestnika Janeza Lekšeta iz Laz, občina Bučka. Ogenj se je silno hitro razširil in uničil hišo, kozolec, gospodarsko poslopje, pod, hlev za prašiče in ulnjak. Domačini, ki so gasili, so rešili le živino, prašiče in nekaj lišne opravre. Škoda znaša 6000 kron, zavarovalnina pa samo 1800 kron. Zaglasi so, otroci.

Nepravi zdravnik. Pretekli petek zvečer je aretiralo orožništvo v Skofji Loki nekakega potujočega potnika, ki se je izdal za tamošnji okoliči za zdravnika in ki je dajal ljudem »arčije« proti glavobolu, epilepsiji itd. »Zdravnik« je zahteval seveda za svoja »zdravila« denar in našlo se je več preprostih ljudi, ki so mu sedli na limanice. »Zdravnik« je orožništvo izročilo okrajnemu sodišču.

Preprečena železniška nesreča. V četrtek popoldne je odšel od doma triletni kajzarjev sin Franc Grum iz Zaloga. Otrok je prišel blizu postaje Zaloga na železniški trti ravno v trenutku, ko se je blizal tovorni vlak. K sreči je strojevođa zapazil dečka, ustavil vlak in tako preprečil nesrečo.

Desno nogo si je zlomil pri delu. Te dni se je ponesrečil 31letni hlapec Janez Koršek iz Kočevja. Pri delu je padel tako nesrečno na tla da si je zlomil desno nogo.

Gostilna. Anton Ivančič Buffet.

TRST. Andemo de Toni, via Nuova 5. TRST.

Tržaškemu občinstvu in v Trst prihajajočim Slovincem jamčim za pristna istrska, vipavska in dalmatinska vina, kakor tudi vedno sveže pivo in izborno mrzlo in gorko kuhinjo.

TRST Odlikovana pariška čevljarna **TRST** (Calzoleria Parigina).

Velika izbira čevljev za gospode, gospe in otroke. Cene zmerne. Cene zmerne.

Ulica Carducci šte. 15.

BUFFET-RESTAURANT

Via Nicolò 11. — TRST — Via Nicolò 11.

Podpisana vljudno naznanja p. t. občinstvu, da sva prejšnji buffet »Istria« razširila v buffet-restaurant z dunajsko kuhinjo. — Točiva: Gškko belo in kulmbasko črno pivo, pristna istrjanska, dalmatinska, štajerska in nižavstirska vina. — Opoldne in zvečer abonement

K. Risser. A. Trulp

Naboj kot igrača. 15letni Pavel Hribar iz Pečnika pri Podgorici je našel te dni prazen vojaški naboj, v katerega je nasul smodnika in celo reč potem prižgal. Nastala je eksplozija, naboj se je razletel in težko poškodoval fantiča na desni roki.

Nesreča v jami. 47letni rudar Janez Novak iz Idrije je padel te dni v tamošnjem rovu tako nesrečno, da je zadobil težke poškodbe na rebrih.

Med vožnjo okradena. Te dni se je peljala v gorenjskem vlaku služkinja Alojzija Zima. Med postajama Kranj in Vižnjarje je bila ukradena denarnica z osemimi kronami. V denarnici se je nahajala tudi zlata zapestnica, zlat prstan s slepin kamnom, majhen ključek in vozni listek za progo Žirovnica - Ljubljana.

Denar se je našel. Na Vrhnikih je našel 30. p. m. sluga in jetniški paznik Jožef Lenič večjo vsoto denarja. Kdor je denar izgubil, naj se zgłosi pri tamošnjem poštnem uradu, da ga dobi nazaj.

Umori.

Morilka grofica Tiepolo.

Dne 30. p. m. se je začel v Rinnu proces proti 32letni ženi Oggioni, rojeni grofici Tiepolo, ker je obdolžena, da je dne 28. novembra preteklega leta ustrelila v San Remu častniškega slugo svojega moža. Grofica trdi, da je ustreljeni 23letni vojak ta čas vdrl v njeno spalnico in da se je vrغل nanjo, ter jo hotel posiliti. Da je to preprečila, je zgrabila grofica samokres in je vojaka ustrelila. Grofica Tiepolo je grozno nervozna ženska in se vedno nahaja v zdravniški oskrbi.

Živinska žena.

Dne 25. julija 1908 so našli v Kiehu steklarkega mojstra Ludovika Schmidta obešenega. Skraja se je mislilo, da gre v tem slučaju za samomor. Sedaj pa se je dognalo nekaj drugega. 17letni sin umorjenega Schmidta je ovadil tamošnji policiji svojo mater, ki je njegovega očeta najprej z vrvo zadušila in ga potem mrtvega obesila.

Skrivnostni umor v Tirnovem.

V Tirnovem na Bolgarskem je bila pred kratkim ustreljena žena ruskega polkovnika Baglovskega. Gre tu za jako interesanten slučaj. Mož in žena sta sedela pri večerji, ko so se nenadoma zaslišali koraki na koridorju in tuji glasovi. Polkovnik je šel iz sobe, v tem pa je zadel njegovo ženo krogla iz samokresa. Polkovnikova žena, rojena Bolgarka je bila na mestu mrtva. Ker je bil polkovnik na sumu, da je udeležen pri umoru svoje žene, ga je policija aretirala in izročila sodišču.

Misteriozen umor.

Te dni so našli v nekem gozdu pri Novem Jorku truplo dvajsetletne učiteljice Lidije Beecerjeve. Učiteljica je bila pred kratkim nastavljena

v neki tamošnji šoli. Med njenih učence se je nahajal tudi 17letni Evgen Gianin, ki je nadlegoval mlad, lepo učiteljico z ljubimskimi ponudbami, ki pa jih je Beecerjeva odklonila. Gianina, ki je na sumu, da je umoril učiteljico, so aretirali.

Ljubljana.

Netočno je poročal včerajšnji »Slovenec« o dr. Drmotovem članku in o »Dnevnom« poročilu. »Dan« dr. Drmotu ne primerja nikjer z Nastičem. Napisali smo samo, da smo se nekoliko spomnili na Nastičovo brošuro »Finale«. »Dan« sam se s takšnimi sumničeni ne peča in zato smo tudi po češkem »Času« prinesli zavrtnjev dr. Drmotovih trditvev.

Kakšen razloček. V ponedeljek 30. marca popoldne točno ob 5. uri korakala je stotinja pešpolka št. 27 v Ljubljani iz vojaškega strelišča. V zabavo je prepevala četa peser. »Die Wacht am Rhein« tako glasno da so se ljudje, ki so to družbo s puškami na ramah, ki nosi naslov c. ic. kr. avstrijske stotnije, naravnost zgrazali in da je neki gospod v družbi treh dam na ves glas dal diška in njim je klical: »Bravo, bravo preussische Soldaten«. — Samo tako naprej in mi bomo kmalu pri cilju. Kaj bi se neki dogodilo stotnji 17. pešpolka, ki bi pela n. pr. v Gradcu ali Celovcu »Onam« onamo ali pa Sumi Morica ali kakšno drugo slovansko pesem. Menda bi se ji smatralo za velezdajalec.

Benefična predstava v slov. dež. gledališču se vrši v soboto 4. t. m., v nedeljo 5. in v torek 7. t. m.; V soboto se vprizore »Legionarije«. V nedeljo popoldne se vprizori velezabavna burka »Nevzdranljivi Izidor«, ki je dosegla pri premieri sijajen uspeh. Zaposlen je ves dramski ansambel. Naslovno vlogo igra g. Povhe. Opozorjamo, da se vprizori zadnjič pri zelo znižanih cenah. — V nedeljo zvečer se ponove »Legionarije« in v torek 7. »Perjanica«, drama Nicodemija, v kateri debutira g. Ferdo Trampuž.

»Naposled sama« v deželnem gledališču. Vsebinska: Gdč. Dolly Dowerland (ga. Polakova) je zaročena z bedastim rofom Vilbaldom Splenningenom (g. Binički). Mladi baron Frank Hansen (g. Strmac), po poklicu diplomat, ljubi tudi Americanko Dolly, a se ji ne upa in ne more približati. Iz švicarskega hotela, kjer živijo vsa družba, napravljajo gostje izlete v gore. Hansen se preobleče za gorskega vodnika in vodi gdč. Dolly na goro. Ko sta naposled sama, ji razkrije svojo ljubezen. Tudi ona se zaljubi vanj, in dejanje se zaključi z dvema porokama: baron Hansen se oženi z Dolly, grof Splenningen pa s Tilly (gdč. Krista Zupančičeva kot gost), ki jo pozna še iz dijaških let, ker je stanoval pri njeni materi Konstanci (gdč. Haimanova). Plesje je uvečbal baletni mojster Louis Grundbach z Dunaja. V I. dejanju

Vrnitev k domačemu delu

je zadnja zahteva ženskega gibanja. Hiši gospodinj, otrokom mater zopet dati, je cilj resnih boriteljic za žensko pravo. Dolžnosti moderne gospodinjice so seveda zelo različne od onih v starih časih. Ona potrebuje temeljitega znanja v vseh pogledih vede, ki so z gospodinjstvom v direktni ali indirektni zvezi. Predvsem je potrebna kemija in znanstvo o blagu. Ona more le takrat racionalno gospodinjiti, če je poučena v vrednosti živil, če si je svesta kemijskih potvorb pri pripravi jedil.

Kuhinjsko kemijo v tesni in lahko umljivi obliki in ročne knjige dr. A. Oetkerja, Baden pri Dunaju, ki se doke brezplačno pri vseh specialistih, drogeristih in v vseh trgovinah živil, ki prodajajo dr. Oetkerja dobro znani prašek za peko. Kjer se ne dobi, se naj zahteva brezplačna pošiljatev receptnih knjižic od dr. A. Oetker, tovarna živil, Baden pri Dunaju.

piešeta gđ. Zupančičeva in g. Drag. Cveto.

— **Kapitan Schneiderjevič** in **ljubljenec, mladi levi** so razstavili v izložbenem oknu J. Ketteja, Elence Jožeta cesta 3.

— **Ljubljanska kreditna banka** V mesecu marcu vložilo se je na knjižice in na tekoči račun K 3.853.227,30 dvignilo pa K 3.275.022,96. Stanje koncem marca K 20.144.283,32.

Dva velika ljudska koncerta priredi salonski orkester Sokola I. in sicer v nedeljo dne 5. t. m. ter na Velikonočni ponedeljek 13. t. m. v restavraciji hotela Tivoli. Koncert traja obakrat od 4. popoldne do 7. zvečer, nato pa se vrši od 8. do 12. ponoči ples v dvorani. Vstopnina je tako nizka — 50 vinarjev za osebo — da lahko vsakdo posesti te prireditve. Slavno občinstvo vabimo torej na mnogobrojen poset. Bratje in sestre, agitirajte! Na zdar.

— **V Ameriko so jo hoteli popihati** trije hrvaški delavci. Preskrbeli so se z napačnimi listinami in so menili odriniti. Pa že niso imeli sreče. Stražnik jih je aretirjal.

— **Na sumu tatvine** je bila neka 17letna dekla iz Florijanske ulice. Policia je punco aretirala in jo izročila okrajnemu sodišču.

— **Vlom in tatvina.** Pretekli četrtek popoldne je bilo v odnosnosti tovarniške delavke Neže Zurbiz iz Glinice vlomljeno v stanovanje imenovane. Tat je odnesel zlato žensko verižico, srebrno zapestnico, zlato brožo, par ženskih čevljev in petdeset kron gotovega denarja. Na sumu tatvine je neki osemnajst do štirindvajset let star, srednjevelik in rascapen vandrovce.

— **V mesni klavnici** se je od 15. do 22. marca t. l. zaklalo: 70 volov, 10 bikov, 5 krav, 141 prašičev, 167 telet, 31 kostrunov, 116 kozličev. Mesa se je vpeljalo 478 kg. Zaklane živine se je vpeljalo 1 govedo, 1 prašič, 53 telet, 22 kozličev.

— **V viharju pogube,** krasni kinematografski roman v 6 delih, ki je imel pretečene dni najlepši uspeh, predvaja se le še danes v kinematografu »Ideal«. Jutri v soboto Nordisk svetovna učinkovitost v 4 delih »Hudičev delež« v Valdemar Pyslandrom v glavni vlogi. V torek 7. in sredo 8. samo dva dni Girardi v filmu milijonski stric.

Trst.

IZJAVA.

Ciril Metodovo moško učiteljstvo, zbrano na sestanku dne 26. marca 1914 na Acquedotto v Trstu:

1.) Obsoja donis »Zarje« z dne 18. III. 1914 št. 820, pod naslovom »Zavodi družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu in delavstvo«, ker ima ta članek namen vzbujati med ljudstvom, posebno delavstvom neznanje do C. M. D.

2.) Protestira proti trditvi, da se na C. M. zavodih kraja urnik v svrhu politične agitacije; zavrača to trditev kot zlobno in neresnično podlikanje, ki ima namen škodovati ugledu C. M. zavodov.

3.) Se izreka za narodno in svetno delo, ker se zaveda, da vedno vrši svojo službeno dolžnost in nič manj točno ne deluje za povzdigo šole, kakor za povzdigo naroda.

4.) Odklanja vsak terorizem in siljenje k narodnemu delu, ker isto vrši popolnoma svobodno po lastnem nagnenju in prepričanju, za to zavrača vsako nasprotno trditev.

5.) Istotako se zavaruje proti komentarju »Edinosti« z dne 20. marca t. l. pri odgovoru »Zarje«, posebno proti podkovanju avtorstva »Zarjinega« članka — ter:

6.) Izjavlja, da med njimi ni pripadnikov t. zv. »učiteljskih novostriarjev« in so vsa tozadevna namigavanja od strani »Edinosti« neodgovarjajoča istini, in se v prihodnje odločno zavaruje proti širjenju tekega javnega mnenja.

7.) Obsoja vlačenje privatnih gostilniških pogovorov v javnost posehno, če se zamenjuje poime in besede, ki dalejo vse stvari popolnoma drugo lice, in pričakuje od merodajnih faktorjev, da v prihodnje kal enakega preprečijo, da se ne pripeti več.

Na naša konkretna dejstva, da so poslali socialni demokratje na shod v slovensko Nabrežino samo nemškega govornika Müllerja in še nekega Italijana, »Zarja« ni niti zignila. Si nahi misli, da je bolje za njo, če o takih rečeh leno molči. Mi pa ne homo molčati, ampak homo brezobzirno razkrinkavali gnile razmere, ki jih goli jugoslovanska socialna demokracija na naši slovenski zemlji. Sramota je, če se kaj takega dogaja! Ali naj ostanemo vedno sužnji drugih narodov? Kje je tu pravica? Zaslupljeni, izpreglejte!

Kdo nas zadržuje, kdo je naša ovira, koklia? Kakor pri tržakih volitvah, tako so slovenski socialni demokratje tudi v Gorici izdali parolo,

da naj se slovenski sodrugi vzdržijo vsakih volitev. Ko smo o tem sklepu slišali, nas je peklo kot ogenj. Znano nam je namreč predobro, da pač upoštevajo sklep vodstva stranke slovenski sodrugi, da ga pa ne upoštevajo italijanski sodrugi. Slovenski socialni demokratje ostanejo, na dan volitev doma, italijanski socialni demokratje pa gredo navdušeno voliti in pomagajo italijanstvu po koncu. Ali ni postopanje slovenskih socialnih demokratov najstrožje obsodbe vredno? Ali niso slovenski socialni demokratje tisti, ki nas zadržujejo v narodnem razvoju, dočim ravno s tem pomagajo, da se obdrži kamoralski zistem, ki nas tlač in zaslužuje, na površju?

Neki tržaki Nemec mi je dejal, da se je prepričal, da imamo Sloveni v Trstu nešteto takih ljudi, ki se sramujejo govoriti slovenski, vsled česar govore italijanski. Dodal je k temu, da se med Nemci nikoli kaj takega ne dogodi. Nemci spoštujejo in cenijo svoj jezik nad vse in celo tako daleč gredo, da se jim zdi popolnoma naravno, da se morajo njihovega jeziku priučiti tudi tisti, ki ga ne razumejo. Taki so Nemci, mi pa smo take sence napravili njim. In vendar je tudi naš jezik zelo lep in smo lahko ponosni nanj. Premalo pameti imamo, zato v nacionalnem oziru še nismo tam, kjer so Nemci, upamo pa, da to tudi pride — mora!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

IZID OBČINSKIH VOLITEV V II. RAZREDU.

(Telefonsko poročilo našega rednega poročevalca.)

Gorica, 2. aprila. Današnje volitve v II. razredu so potekle popolnoma mirno. Slovenski kandidati so dobili 286 do 289 glasov, Italijanski (s pomočjo Nemcev in drugih) 585 do 592. Udeležba je bila manj živahna kakor zadnjič. V občinski svet sta prišla dva Nemca. — To je poslednje veselje Italijanov, ki bodo doživeli prihodnjič v kljub vsem zvezam in podporam poraz.

48.100 KRON UKRADENIH po žepnem tatu pri belem dnevu na ulici med vrvečim občinstvom.

Trst, 2. aprila.

Boržni mešetar Ruggero Rodriguez je inkasiral včeraj okoli 11. dopoldne v banki »Credita« svoto 48.100 kron. Na poti domov se je v ulici Nuova zaletel vanj neki človek, se namenoma spodtaknil in teletnil na tla. Rodriguez se je, misleč, da je temu človeku slabo, sklonil čez njega, hoteč ga vprašati, kaj mu je. V tem trenutku pa se je »revež« hitro dvignil pokoncu in se poizgubil med množico, ki je bila priča tega prizora. Rodriguez ni prvi hip niti najmanj slutil, da se je dotični človek namenoma vanj zaletel, da se polasti njegovih 48.100 kron. Šele nato, ko je tat izginil, je posegel v žep in ugotovil, da mu manjka denarna listnica s celotno svoto 48.100 kron. Tat se je moral polastiti denarja tedaj, ko se je Rodriguez sklonil nadenj z namenom, da mu pomaga. Očividci pripovedujejo, da sta opazovala ta prizor v oddaljenosti nekaj korakov še dva druga sumljiveža. Policia do sedaj še nobenemu ni prišla na sled, razpisala pa je 10 odstotkov nagrade od ukradenega denarja tistemu, ki bi ji pripomogel od tega, da se tatove zaloti in utakne pod ključ. Ta prebrisani način tatvine je vzbudil precejšnjo senzacijo. Pa saj je res, da se kaj podobnega ne dogodi vsak dan.

NOV NAČRT.

Trst, 2. aprila. Današnji »Piccolo« poroča, da se ustanovi v nedeljo 5. aprila nova italijanska organizacija »L'Unione economica nazionale«. Ta organizacija bo strogo napadala in njen glavni namen bo ta, da gleda na to, da pridejo v Trstu samo italijanski bratci do kruha in da se Slovane kolikor mogoče odriva, z eno besedo rečeno: »Trieste per i triestini!« Da, gospodje: Trst Tržanom in ne renjokolom!!

UMOR ZA 3 KRONE.

Trst, 2. aprila. Danes se je pred tukajšnje poroto pričel proces zaradi umora, ki je bil izvršen za tri krone. Obtoženi so trije mladeniči: 23letni pomorščak Josip Bregant, 19letni kovač Emilij Bossa in 18letni sobar Karel Visintin. Kakor pravi obtožnica, so se ti trije hoteli 29. decembra 1913 polastiti premičnin 65letne Neže Mayer in jo pri tem namenoma umorili (zadavili). Našli so pa samo 3 krone v njenem stanovanju. Razprava se je pričela zjutraj, ob 2. popoldne je bila prekinjena,

ob 5. pa je zopet pričela. Trajala bo bržkone dva dni. Galerija polna poslušalcev.

PREISKAVE.

Črnovice, 2. aprila. Danes se je vršila v uradništvu rusofilskega lista »Narodnaia Vola« policijska preiskava. Ravnotako se je vršila preiskava tudi na stanovanjih uradnikov. Konfiscirani so bili stari letniki časopisa (!)

DALMATINSKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj, 2. aprila. Poslancu Biankiniju je danes Stürgkh povedal, da bo dalmatinski deželni zbor sklican po veliki noči, da obravnava volilno reformo.

PERMANENTNI ODSEK ZA ČEŠKO-NEMSKA POGAJANJA NA MORAVSKEM.

Dunaj, 2. aprila. Cesar je sankcioniral zakon o permanentnem odseku nemško-češke upravne komisije. Komisija bo sklicana že v prihodnjih dneh in bo obravnavala šolska vprašanja in nekatere finančne zadeve. Če bo uspeh, tedaj bo moravski deželni zbor sklican v maju.

SOCIALNO-ZAVAROVALNI ODSEK.

Dunaj, 2. aprila. V današnji seji socialno-zavarovalnega odseka je prišlo do ostrega konflikta med Čehi in Nemci, in sicer zaradi neke sprejete določbe, ki bi spremenila položaj v praški zavarovalnici proti nezgodam v prid Nemcem. Slovenski člani tega odseka (seveda klerikalci!) so glasovali za nemški predlog. Čehi so nato zahtevali reasumiranje dotičnega sklepa. Sicer da bodo odsek razbili. Predsednik je sejo prekinil v svrhu, da se doseže kompromis. Seja se nadaljuje popoldne. (Sl. N.)

Dunaj, 2. aprila. V popoldanski seji je izjavil predsednik, da se je dosegel med strankami sporazum v ta smisel, da se bo sklep pododpora še enkrat obravnaval, da se dobi formula, ki bi bila sprejemljiva za obe stranki.

TEŽAK POLOŽAJ BOLGARSKE VLADE.

Sofija, 2. aprila. V današnji seji Sobranja je bila prečitana prestolna beseda, ki utemeljuje razpust prejšnjega Sobranja in potem poudarja: razmerje Bolgarije napram velsilam je dobro in vlada se potrudi, da postane še prijaznejše. Bolgarija je s Turčijo v prijateljskih stikih. Odnosaji napram drugim sosednjim državam so vzpostavljeni in potom oboestranskega prizadevanja bodo odnosi tudi vedno boljši. Prihodnost Bolgarije je odvisna od mirnega dela. Prestolni govor naznanja, da bo Sobranje imelo obravnavati več ukrenov gospodarskega značaja.

Sofija, 2. aprila. Na iniciativo demokratov se bodo združile vse opozicijske stranke, razven ozkih socialistov v trden blok proti vladi. Blok bo štel 108 poslancev proti 128 vladnih.

PROGRAM ITALIJANSKEGA KABINETA.

Rim, 2. aprila. Italijanski kabinet se je danes zbornici predstavil in je naznanil svoj program. Poveča se armada, izdajo se važni socialno-politični zakoni.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Plemenit vprašanjem le priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; znanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Učenec za modno trgovino se takoj sprejme. Ponudbe na anončno ekspedicijo. 177—5

Motor Puh 3½ P. H. skoraj nov, en cilinder, model 1913, se proda po nizki ceni. Kje pove Anončna ekspedicija, Ljubljana. 181—3

Kako se pljučne bolezni, dušljivi kašelj in naduho

popolnoma ozdravi, poročam vsakomur brezplačno. Pošljite za odgovor kuverto z znamko na gospo B. KOLENSKA, Vrbovice štev. 383 pri Pragi (Češko).

J. Zamljen

čevljarski mojster v Ljubljani, Gradišče št. 4 izvršuje vsa čevljarska dela do najfinije izvršitve in priporoča svojo zalogo storjenih čevljev. Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera poslan čevlj.

Slovenici! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Metodove šolske družbe!

Kredit

Vsled zboljšanja na denarnem trgu.

Vsakovrstna posojila, kakor tudi zjedinjenje starih dolgov v eno ceneno posojilo za vse solventne osebe brez izjeme, zlasti definitivne nastavitve. Pogoji nad vse ugodni. Osební kredit brez življenske police od 3 mesecev do 30 let. Police do 70. leta na drugo mesto. Velika l'ipotečna posojila. Prošaje pismeno, priložiti je 30 vin. v znakah. Za ustmene račitve uradne ure od 10. do 11. KREDITNA PISARNA, Ljubljana, Elizabetna cesta štev. 4.

Modistinja

Minka Horvat, Ljubljana, Stari trg 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebnih za modistke. — Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Ljubljana, Lattermannov drevored v lastni lopi **Zivi** v lastni lopi

Od sobote 4. aprila do vsrtega torka 14. aprila t. l. po večer 11. uri noči

vsak dan od 3. pop. do 9 1/2 zvečer, ob praznikih dopoldne od 10. ure in do 10. ure zvečer.

Največji pojav sveta „ASRA“

Ljubljenka žená in otrok. Živa 16letna punčka. Najmanjše človeško bitje, ki tehta 7 kg in meri v visok. 62 cm. Zadnji ostanek plemena ASTIC. I. prostor 50 vin., II. prostor 30 vin. Vojaki in otroci plačajo polovico.

Spomladne modele za dame in deklice priporoča

A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Za gospode in dečke največja izbira oblek in površnikov najnovejšega kroja.

Priznana najnižje cene! Solidna in točna postrežba.

Velikonočna okasion prodaja

čez 25.000 komadov.

Najnovejše za spomlad in leto za gospode in dečke, damska konfekcija pariških in berolinskih modelov po čudovito priznanih nizkih cenah.

Poglejte si izložbe.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Telephon 132.